

LJSPFF LATINA PRO NELATINÁŘE – HODINA III.

GRAMATIKA

Druhá deklinace: vzor servus, -ī m. (puer, -ī m.; verbum, -ī n.):

Kmenová samohláska: **ō**

PÁD/ČÍSLO	SINGULÁR (sg.)		PLURÁL (pl.)	
NOMINATIV (nom.)	serv -us	verb -um	serv -ī	verb -a
GENITIV (gen.)	serv -ī		serv -ōrum	
DATIV (dat.)	serv -ō		serv -īs	
AKUZATIV (ak.)	serv -um		serv -ōs	verb -a
VOKATIV (vok.)	serv -e !	puer ! verb -um !	serv -ī !	verb -a !
ABLATIV (abl.)	serv -ō		serv -īs	

Rod: tato substantiva jsou **většinou maskulina a neutra**. Někdy mají ovšem rod **ženský**: jména **stromů, zemí, ostrovů a měst** (*laurus, -ī*, f. vavřín, *pōpulus, -ī*, f. topol, *Aegyptus, -ī*, f. Egypt, *Rhodus, -ī*, f. Rhodos, *Corinthus, -ī*, Korint).

POZOR: stejně jako u deklinace první, používaly se v některých pádech také odlišné tvary: někdy pozůstatky původních tvarů, jindy výjimky vzniklé nutností odlišit nebo zjednodušit konkrétní tvary:

- substantivum *deus* – bůh má tři možné tvary v nom., dat. a abl. pl: nom. *dī* vedle *deī* a *dīī*; a dat. a abl. *dīs* vedle *deīs* a *dīīs*.
- někde se zachoval lokál sg. (shodný s gen. sg.): u jmen měst a menších ostrovů: *Corinthī* – v Korintě, *Tarentī* – v Tarentu, *Dēlī* – na Délu, *Brundisī* – v Brundisiu; a kromě toho v často používaných vyjádřeních *domī* – doma, *vesperī* – večer, a *bellī* – ve válce.

Sloveso být – esse:

		INDIKATIV PRÉZENTA	INDIKATIV IMPERFEKTA	FUTURUM I.
Singulár	1.	sum	eram	erō
	2.	es	erās	eris
	3.	est	erat	erit
Plurál	1.	sumus	erāmus	erimus
	2.	estis	erātis	eritis
	3.	sunt	erant	erunt

EXERCITIONES:

A. Co znamenají tato spojení? Určete o jaký pád se jedná:

- in absentia
- mea culpa
- per aspera ad astra
- periculum in mora
- pro bono publico
- anno Domini
- curriculum vitae
- ex libris
- in memoriam
- sine ira et studio

B. Doplňte pádové koncovky:

femina et dominus:

feminam et domin–, femina et domin–, feminarum et domin–, feminis et domin–

puer et puella et verbum:

puer– et puellam et verb–, pueros et puell– et verb–, puer– et puellae et verba, puer– et puellae et verbi, puer– et puellae et verbo, pueri et puell– et verba, puerum et puell– et verb–

C. Doplňte chybějící spojení a převeďte věty do plurálu:

1. Agricola (laborosus, a, um) in (ager) laborabat.
2. Puer (parvus, a, um) in (periculum) est.
3. Magister in silva populum..... (altus, a, um) monstrat.
4. Lupus agnos (multus, a, um) necat.
5. Liberi a viro (clarus, a, um) donum rogant.
6. Medicus puellae herbam (rarus, a, um) monstrat.
7. Poeta de nauta (noster, stra, strum) cantat.

D. Přeložte:

1. Víno je dar Bakchův.
2. Učitel vyprávěl žákům o římských bozích a bohyních.
3. Dobří žáci budou vždy poslouchat své učitele.
4. Služka zdobí stůl květinami.
5. Římané podporovali slavné básníky.
6. Zítra se budeme procházet v krásné zahradě.